

SCRIPTORIUM.EU: Program kształcenia nauczycieli mający odmienić szkolną praktykę pracy z tekstem

W wielkich wczesnośredniowiecznych klasztorach znajdowało się zwykle specjalne pomieszczenie – Scriptorium – w którym spisywano manuskrypty, opracowywano i udoskonalano je, ilustrowano, powielano, wreszcie czasami także publikowano w formie książki lub zwoju.

800 lat temu powstawały w skryptoriach nie tylko teksty kościelne, lecz i służące celom świeckim. Można więc przypuszczać, że w miejscach tych zbiegały się ścieżki komunikacji społecznej całych regionów. Przekazy nie mówią, czy pracujący w skryptoriach rozmawiali o swojej pracy, lecz tak należy sądzić, biorąc pod uwagę różnorodność zadań i związany z tym konieczny podział pracy.

Wspierany przez Komisję Europejską i finansowany przez nią w kwocie ponad 350.000 EURO projekt SCRIPTORIUM.EU, w którym udział biorą instytucje kształcące nauczycieli z Polski, Danii, Holandii, Belgii, Włoch, Finlandii, Szwajcarii i Niemiec, nawiązuje do tej starej idei związanej z tworzeniem pomieszczenia służącego pisaniu, a zarazem będącego ośrodkiem komunikacji, próbując stworzyć w nim przy pomocy celowych działań miejsce nauki. Projekt zaplanowany jest na lata 2005-2008, a jego podstawę stanowi podejście metodyczno-dydaktyczne podkreślające znaczenie uczenia się, a także estetycznego kształtowania osobowości młodego człowieka poprzez czytanie i pisanie.

Centrum pisania i czytania przeznaczone jest dla uczennic i uczniów w różnym wieku, piszących i czytających w ramach różnych przedmiotów szkolnych. Może tu mieć miejsce praca doradcza, mogą być realizowane projekty kształcenia zawodowego, konkursy w pisaniu, spotkania czytelnicze, praca z portfolio czy warsztaty literackie. W ten sposób można przenieść pracę z tekstem poza gabinet lekcyjny i ramy tradycyjnej lekcji, a zarazem dzielić ją z partnerami pozaszkolnymi. W ten sposób pisanie i czytanie znajduje odbiorców, pobudza do wspólnych działań, do naśladowania, tak że *Krag wtajemniczonych* (Bertold Brecht) poszerza się stale i w sposób demokratyczny.

W ciągu najbliższych trzech lat ma powstać europejski program doskonalenia zawodowego dla nauczycieli, który da uczestnikom umiejętności konieczne do budowy i kierowania pracą szkolnego centrum czytania i pisania. Pojęte w ten sposób wspieranie kompetencji pisania i czytania wśród uczniów stanie się stałym elementem edukacji szkolnej.

Uczestnicy programu doskonalenia zawodowego zostaną również przygotowani do roli multiplikatorów, tak aby móc w europejskim obszarze kształcenia pomagać koleżankom i kolegom w polepszaniu jakości nauczania w dziedzinie pracy z tekstem.

Deficyty w umiejętności pisania i czytania mogą stanowić początek różnorodnych problemów, których skutki związane są z ograniczeniami na

drodze edukacji lub z napięciami socjalnymi i interkulturowymi, uczniowie mogą odczuwać przez całe życie. Kompetencja w zakresie pisania i czytania musi być więc wspierana w sposób planowy jako część koncepcji nauczania obejmującej wszystkie przedmioty. Nie jest już możliwe ograniczenie nauki pisania i czytania do lekcji języka ojczystego. Potrzebna jest oferta kształcenia łącząca w sposób sensowny regularną naukę w szkole ze wspieraniem podstawowych kompetencji i rozwijaniem indywidualnych zainteresowań.

Główne działania projektowe w ramach SCRIPTORIUM.EU do roku 2008 to po pierwsze wypracowanie, przetestowanie i ewaluacja dziesięciu modułów kształcenia, a po drugie wymiana pomiędzy partnerami projektu i adaptacja modułów do potrzeb poszczególnych krajów. Równolegle do tych działań w jednostkach partnerskich powstają centra czytania i pisania, w których testowane będą poszczególne moduły programu doskonalenia zawodowego nauczycieli.

SCRIPTORIUM.EU działa na rzecz usieciawiania kształcenia celem tworzenia trwale funkcjonujących międzynarodowych struktur doskonalenia zawodowego w zakresie wspierania kompetencji czytania i pisania jako podstawy skutecznej integracji językowej i zawodowej wszystkich uczniów w ramach Unii Europejskiej.